

Popelčin ztracený stříviček

I.

Slyšeli jste ten příběh o Popelce, kterou si díky ztracenému střívičku vezme spanilý princ? Ale vždyť skoro v každé pohádce se nakonec ožení urozený šlechtic s krásnou princeznou nebo s půvabnou chudou dívkou. A co když se ve skutečnosti odehrálo všechno úplně jinak? Nevěříte? Tak to asi neznáte následující vyprávění.

V údolí, kterým protéká divoká ponorná říčka, ležela kdysi na jejím břehu malá osada. Žili v ní uhlíři a dřevorubci. V okolních stráních se tu a tam černaly jeskynní vchody, do kterých se prostí lidé báli vkročit. Ne však dřevorubci, ti přece měli pro strach uděláno a v jeskyních se občas ukřívají před nepřízní počasí. Jeden z nich, Matouš se jmenoval, si jeskynní ticho přímo oblíbil. Kdykoli měl chvílku volného času, vzal louč a vyrazil na průzkum tajemného podzemí.

Jednou v noci přišla prudká letní bouře a vyvrátila spoustu stromů. Příštího dne vzal proto Matouš pilu, sekuru a trochu jídla, pro jistotu přibral i louč, a vyrazil do lesa. Obloha byla jako vymetená, po noční bouři na ní nezůstal ani mráček a sluníčko začalo hned zrána pěkně připalovat. A tak není divu, že si Matouš po pár hodinách potřeboval někde ve stínu na chvíli odpočinout.

Zamířil proto ke dnu údolí, a tam uviděl veliký vyvrácený buk. V místech, kde ještě včera rostly jeho kořeny, se objevila skalní puklina. Byla dost široká na to, aby se jí člověk protáhl. Matoušova únava byla rázem pryč. Zapálil louč a se skloněnou hlavou vešel do nitra skály. Po pár krocích se ocitl v nevelké krápníkové jeskyni. Její stěny a zčásti i krápníky byly pokryty šedivým povlakem, skoro jako kdyby byly posypány jemným popelem. Něco tak zvláštního ještě Matouš v podzemí nespatriil. Když se na tu krásu dost vynadával, vrátil se zpět na denní světlo a vydal se znovu za svou prací.

Najednou se mu zdálo, že zaslechl odkudsi slabounký pláč. Udělal ještě pár kroků a spatřil stoletý smrk ležící napříč cestou. A přímo zpod jeho koruny, tentokrát už silněji, se znovu ozval dětský pláč. A pak je spatřil. Mladou neznámou ženu, která pád stromu nepřežila. A vedle ní plačící nemluvně. Jako zázrakem živé a nezraněné.

Kdo byla ta žena a co u jejich osady té bouřlivé noci hledala? To už se Matouš nikdy nedozvěděl. A protože neměl děti, vzal si dívku domů a začal se o ni společně se svojí ženou starat. Pojmenovali ji Popelka. Stejně, jako nazval Matouš jeskyni, kterou toho dne také našel.

II.

Popelka rostla jako z vody a brzy si začala hrát s ostatními dětmi. Jako malá se nejraději popelila u milířů, ve kterých se pářilo dřevěné uhlí. Ostatní se jí proto smáli, že je jako správná Popelka pořád špinavá a ušmudlaná od popela. A tak se stalo z Popelky plaché děvčátko, které se ostatním dětem spíše vyhýbalo. Raději jen tak tiše pozorovalo pstruhy v říčce a naslouchalo ptačímu zpěvu.

Jeník, uhlířův starší synek, ten strávil nejraději každou volnou chvílku v okolních lesích. V Popelce našel vděčného posluchače, když líčil, co všechno tam spatřil. Když Popelka ještě trochu povyroستla, začal ji občas na své výpravy do okolí brát s sebou. A tak znala Popelka brzy každou skálu i pěšinku v okolí, poznala každou květinu a věděla, kde ji najít.

Uhlíř měl spoustu dětí a bylo čím dál tím těžší je uživit. Proto musel časem vyrazit Jeník do světa na zkušenou. Zpočátku neodešel daleko. Nad údolím se na vysoké skále tyčil kamenný hrad a jeho pán přijal Jeníka do služby. Brzy se ale vydal na dlouhou cestu do

daleké ciziny a Jeník musel s ním. Popelka ztratila kamaráda. Už to ale nebyla ta malá ušmudlaná holčička, které se ostatní jenom posmívají. Začala pomáhat místní kořenářce a lidé v osadě si jí brzy začali vážit za to, že jim dokázala na jejich bolesti najít tu správnou bylinku.

Mnoho vody uplynulo v divoké říčce. Mnohokrát se její bouřlivý tok snažil zimu co zimu spoutat mráz, než hradní pán zavítal zpět na svůj hrad. S ním se vrátil i Jeník a sotva to šlo, vydal se známou pěšinou z hradu dolů do vesničky. Začínalo zrovna jaro a stráně nad údolím byly posety modrými hvězdičkami rozkvetlých podléšek. Slunce svítlo a Jeníkovi se zdálo, jako by ho rodné údolí svými květy vítalo zpátky doma. Za zákrtem pěšiny spatřil mladou dívku. Byla skloněná k zemi a trhala první jarní kvítí. Jeník na ni zavolal a chtěl se zeptat, co nového se tu za ta léta událo. Dívka se zvedla, a teprve teď poznal Jeník Popelku.

Ta ho také poznala, přestala trhat svoje bylinky a za chvíli se společně vydali směrem k vesnici. Šli pomalu a povídali si, vždyť si toho po těch letech měli tolik co říct. Až přišli na poslední rozcestí a tam se oba zastavili. Jejich oči se potkaly a jejich pohledy jako by se od sebe nedokázaly odpoutat. Jako první přerušila nenadálé ticho Popelka.

„Vzpomeneš si ještě, Jeníku, kam vede tahle cesta?“

„Přece ke skalnímu mostu, kde jsme si jako děti hrávali. Copak bych mohl zapomenout? Pojď, zavedu tě tam, jako kdysi.“

Jeník vzal Popelku za ruku a ta se od něj nechala vést, jako by tudy kráčela poprvé v životě. Vystoupali úzkou, místy sotva znatelnou pěšinkou vzhůru až ke skalnímu mostu a tam se poprvé políbili. Od toho dne se zde začali scházet. Sami dva, vysoko nad údolím, skrytí před zraky všech, kteří občas kráčeli dole po cestě.

III.

Jednou si musel Jeník pospíšet, aby se vrátil včas zpátky na hrad. Popelka chtěla prodloužit chvíle strávené spolu, a proto ho doprovodila. Ale nebyl to šťastný nápad. Hradní pán se podíval oknem na nádvoří, zrovna když tam Popelka s Jeníkem vkročili. Byl to zlý a pyšný muž a co si zamlouval, to také musel získat. Ale pokud něco slíbil, tak svoje slovo také dodržel. Popelka se mu na první pohled zalíbila a umanol si, že ji musí získat stůj co stůj. Ti dva na nádvoří nic netušili, Popelka se rozloučila se svým milým a vrátila se zpět do vesnice.

O dva týdny později se měl konat na hradě velký bál a hradní pán si usmyslel, že do té doby musí být Popelka jeho. Jeníka nejprve poslal na dalekou cestu, aby mu snad nezkřížil jeho plány. Smutně se Popelka loučila se svým Jeníkem, aniž věděla, co všechno ji ještě čeká.

Hned další den osedlal hradní pán koně a cválal do vesnice. Tam zastavil před Matoušovou chaloupkou. Dřevorubec vyšel s celou rodinou ven, aby přivítal návštěvu. Také Popelka se poklonila před vzácným hostem. Ten nelenil a hned, jak se Popelka narovnála, stroze oznámil, o co mu jde. Matouš a jeho žena zůstali jenom překvapeně stát. Zato v Popelce, v té by se v tu chvíli krve nedořezal. A když se jí hradní pán zeptal, zda souhlasí, zmohla se jen na slabou výmluvu.

„Vždyť nemám co na sebe, urozený pane. Copak se v těchhle šatech mohu objevit na bále nebo rovnou na svatbě.“

„Šaty? Máš je mít. Do týdne je nechám zhotovit. Jedny na bál, stříbrem vyšíváné, druhé na zásnuby, celé zlaté a třetí bílé, svatební. Máš snad další přání?“

Popelce se v ten okamžik zatmělo před očima. Vždyť přijde o svého milovaného Jeníka. Už se s ním nebude nikdy toulat rozkvetlými stráněmi. A při té myšlence najednou dostala spásný nápad.

„Mám už jen dvě přání. Copak mohu jít na bál bosá. Střevíčky jsou mým druhým přáním, můj pane. Celé zlaté, s pásky z hnědého sametu.“

„A to třetí přání?“

„To poslední přání mohu říct, až když si ty střevíčky vyzkouším, můj pane“.

„Dobře, pár dnů počkám. Zatím nejen šaty, ale i zlaté střevíčky. Do týdne je budeš mít!“

Ještě téhož dne se v Matoušově chaloupce ukázal hradní krejčí, aby vzal Popelce míru na šaty. A také hradní švec, aby přeměřil Popelčinu nožku. A za týden navečer stanul před chaloupkou opět sám hradní pán. Přivezl troje překrásné šaty, jak slíbil. A k tomu nádherné zlaté střevíčky.

Popelka si střevíčky hned obula a padly na její útlou nožku jako ulité. A pak pěkně zvesela řekla: „Ty střevíčky jsou překrásné, můj pane. Dovol jen, abych se v nich malou chvíli prošla.“

„Dobrá, já počkám zde.“

A Popelka poodešla od chaloupky směrem k lesu. Ale hned za prvním záhybem cesty si střevíčky zula, vzala je do ruky a rozběhla se s nimi ke skalnímu mostu, co jí nohy stačily. Až tam doběhla, upustila jeden ze střevíčků hluboko do spáry mezi dvěma velkými balvany. Cestou zpátky stačila ještě najít trochu divokého česneku a rozetřít si ho pod očima.

Když se konečně vrátila, oči plné slz, hradní pán už netrpělivě přecházel před chaloupkou. A hned zhurta na Popelku, kdeže tak dlouho byla. A ta mu, celá uplakaná, smutně odpověděla.

„Sešla jsem z cesty a musela jsem zout své střevíčky, abych je neodřela o kamení. A pak jsem jeden z nich někde ztratila a v lesním šeru jsem ho už nedokázala najít. Takový překrásný střevíček. Co já bych za to dala, abych ho zase měla.“

Hradní pán jí jen rozzlobeně odvětil: „Tak takhle to tedy je. Má to snad být to tvoje poslední přání?“

„Ne, přála jsem si něco jiného,“ vzlykala Popelka. „Ale co mám teď dělat? Kdo mi ten zlatý střevíček najde, toho ženou se ráda stanu“.

Hradní pán si pomyslel: „Vždyť to děvče nemohlo dojít daleko. A najít střevíček, to pro mě přece bude hračka.“

„Tak dobrá, nechť je tedy po tvém,“ odpověděl přísně, ale v duchu se smál. „Kdo ten střevíček najde, toho dostaneš za muže. A já vystrojím takovou svatbu, jakou široko daleko nikdo nepamatuje“.

Ale slunce již zapadalo a natolik se zešeřilo, že hledání střevíčku muselo počkat do dalšího dne. A aby ho snad o Popelku nepřipravil někdo jiný, zakázal hradní pán pod přísným trestem komukoli vkročit do lesa.

IV.

Příštího dne zrána, hned jak vyšlo slunce, vyrazil hradní pán na svém koni hledat ztracený střevíček. Projel tryskem kolem dřevorubcovy chaloupky, pak zpomalil a začal si pozorně prohlížet les po obou stranách cesty. Netrvalo dlouho a ve stráni kousek nad cestou se zableskla zlatá barva. Pán slezl z koně, došel až ke střevíčku, sklonil se k němu a strnul. To přece není žádný střevíček, ale jenom nějaká hloupá kytka s velkým zlatožlutým květem.

Vstal, podíval se vzhůru strání a zaklel. Paprsky ranního slunce se tam odrážely od desítek, možná stovek květů. A každý z nich, pokud jste nedošli skoro až k němu, k nerozeznání od Popelčina střevíčku. V celém údolí jich musely kvést snad tisíce. Jak mezi

nimi najít ten pravý? A co když ta lstivá holka svůj zlatý střevíček vůbec neztratila, ale schválně někam ukryla?

Celý rozzuřený nasedl na koně a za chvíli již bušil na dveře chaloupky.

„Přelstila jsi mne, ale já svoje slovo dodržím. Kdo ten střevíček nalezne, ten si tě také vezme. Ale než se tak stane, zavřu tě do vysoké hradní věže, abys nemohla nikomu prozradit, kam jsi ho ukryla. A běda, jestli tu hloupou botu nikdo nenajde nejpozději o letním slunovratu. Pak už ze svého vězení živa nevyjdeš.“

Marně ho Matouš se svojí ženou na kolenou prosili, aby byl k jejich schovance shovívavější. Pán vzal zpět troje šaty i zbývající střevíček, odvezl hned i Popelku a nechal ji vsadit do žaláře v hradní věži.

V.

Dny plynuly, žluté květiny odkvetly, ale Popelčina střevíčku ukrytého mezi balvany si stále nikdo nevšiml. Jaro pomalu končilo a s ním skončila i Jeníkova cesta. Tak spěchal za svojí Popelkou, že šel celý poslední den i celou noc, aby se s ní konečně shledal. Jaké však bylo jeho zklamání, když celý znavený dorazil ráno na hrad a tam se všechno dozvěděl. Vždyť toho dne již byl letní slunovrat a nikomu se zatím nepodařilo Popelčin střevíček najít. Copak on bude mít větší štěstí než všichni ostatní, když už zbývá jen jeden jediný den?

Jeník se smutně vydal známou pěšinou k vesnici. Hlavou se mu honily černé myšlenky, ještě černější než mračna, co zakryla oblohu. Tak došel až na rozcestí. Sluníčko si na chvíli našlo skulinu mezi mraky a pohladilo ho svými paprsky. A Jeníkovi jako by se najednou rozsvítilo v hlavě. Vždyť kam jinam mohla Popelka ukrýt svůj střevíček, než k jejich skalnímu mostu!

Únava neúnava, rychle se k němu rozběhl a prohledal pod ním i v okolí snad každou píd' země. Blížilo se již poledne a po střevíčku stále ani stopy; tak dobře byl ukryt mezi balvany. Jeníka nakonec přemohl smutek a beznaděj, sedl si do trávy a hořce se rozplakal. Vítr zatím stačil rozehnat na obloze mraky a rozzářilo se slunce. A protože o letním slunovratu mají sluneční paprsky kouzelnou moc, poradily Jeníkovi toho dne již podruhé. „Kam ty nedohlédneš, tam přece my dolétneme,“ jako by mu chtěly říct. A Jeník pochopil. Vždyť sluníčko je dnes během své celoroční pouti po obloze tak vysoko, jak to jen jde. A jeho paprsky přitom dopadnou až na samé dno hlubokých skalních rozsedlin.

S posledními zbytky naděje vyšplhal na skalní most a podíval se dolů. A tam ho také zahlédl. Odraz slunečních paprsků od ztraceného Popelčina střevíčku. Dobře si zapamatoval tu dvojici balvanů mezi které na okamžik zavítalo na návštěvu slunce. Rychle slezl dolů a za chvíli již pevně svíral zlatý střevíček ve své dlaní. Cestou zpátky na hrad si připadal, že snad ani nejde, ba ani neutíká, ale vznáší se jako pták. Takovou měl radost.

Jeník svým nálezem hradního pána ani trochu nepotěšil. Ten ale svoje slovo nakonec přece jen splnil. A mladí lidé z širokého okolí ještě po letech snili o tom, že i jim se třeba poštěstí mít tak nádhernou svatbu a že budou potom tak dlouho a šťastně žít spolu, jako Jeník s Popelkou.

VI.

A tohle všechno že se skutečně stalo? Stalo nebo nestalo, ale odehrát se to tak mohlo. Vždyť v kraji u propasti Macocha můžete dodnes narazit na stopy celého příběhu. Z hradu Blanseck, co stál kdysi pyšně na skále nad údolím, už zbyla jen zřícenina. Osada pod ním, Ponykwa se tenkrát jmenovala, ta zanikla zcela. Jen její název zůstal zachován ve jménu ponorné říčky Punkva. Na místě osady postavili lidé o pár století později velký vodní mlýn. Ten už také přestal klapat, ale jeho původní budova stále stojí. Říká se jí Skalní mlýn.

Jeskyní, těch je poblíž nespočetně. A když budete mít koncem jara opravdu hodně štěstí, tak můžete v okolních lesích spatřit jednu z našich nejkrásnějších květin. Je to divoká lesní orchidej s poetickým jménem střevíčník pantoflíček. Tvarem připomínají jeho velké žluté květy malý zlatý střevíček s hnědými pásky. Jako by ho tam Popelka teprve včera ztratila.

A i když se vám Popelčin střevíček najít nepodaří, tak se alespoň můžete projít od Skalního mlýna Suchým žlebem. Po chvíli se bude vpravo ve stráni tyčit skalní most, pod kterým se kdysi Popelka scházela se svým milým.

A pokud vás nohy zavedou Suchým žlebem ještě dál, až k vesnici Ostrov u Macochy, tak nezapomeňte navštívit nádhernou krápníkovou jeskyni Balcarka. V její poslední části jsou stěny pokryty popelavým nánosem. Však se té prostoře dodnes říká Popeluška.